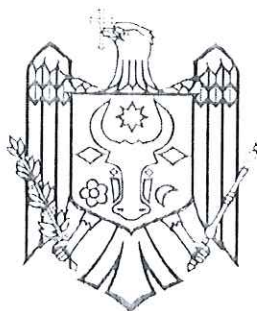

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)22053/20392
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата Бэлць

MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231) 22053/20392
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page:instante.justice.md

06.10.21

nr. 21787

3/7

2a-360/21

Recomandat

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Bălți vă expediază pentru examinare în adresa dumneavoastră conform încheierii din 07 septembrie 2021, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate declarată de Reprezentantul Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” S.A., Sergiu Costin parte în cauza civilă nr. 2a-360/21 la acțiunea lui Victor Caranfil către ÎM CIA „Transelit” SA, intervenienți accesorii „PAD RTL” SRL și Ruslan Melnic privind încasarea prejudiciului material, penalităților și cheltuielilor de judecată, pentru a fi examinată conform competenței.

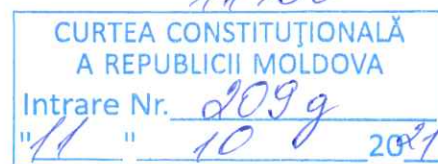
Anexă: Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 9 file în 5 exemplare + plic; Copia încheierii Curții de Apel Bălți din 07.09.2021 pe 3 file.

Cu profund respect!

Judecătorul
Curții de Apel Bălți

Ex. Valentin Ioniță (023160811)

Natalia Chircu

06 septembrie 2021

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „TRANSELIT” S.A.
Adresa de corespondență: str. 31 august 1989, 31, mun. Chișinău
adresa juridică: str. Independenței, 99, mun. Edineț
Sergiu COSTIN, care acționează în baza procurii.
Șef Secția Juridică, Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A.

Instanța de judecată - Curtea de Apel Bălți
Judecător raportor, dna Natalia CHIRCU,
str. Ștefan cel Mare, 54, mun. Bălți,
Dosar nr. 2a-360/21 /2-20029565-03-2a-15042021.
e-mail: cab@justice.md

Elemente de fapt

Prin Hotărârea din 20 ianuarie 2021 emisă de Judecătoria Edineț, sediul. Dondușeni – **sa dispus – (i) Admiterea parțială** a cererii de chemare în judecată și **încasarea de la** Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. suma de **290 707,06 lei** cu titlu de prejudiciu material, **(ii) 22 675,15 lei** în calitate de penalitate **(iii) 9 401,47 lei** taxa de stat și **(iv) 4 000 lei** cheltuielile pentru asistența juridică.

Hotărârea din 20 ianuarie 2021 emisă de Judecătoria Edineț, sediul. Dondușeni, Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. o consideră nefondată și părținoare, motivele apelului fiind indicate în acțiunea de apel care se examinează în cadrul Curții de Apel Bălți:

Evenimentele cauzei examinate - La 14.05.2019 în mun.Chișinău s-a produs accidentul rutier în rezultatul căruia automobilul de model Toyota Prius cu n/î YSX 105, condus de cet. Melnic Ruslan, care s-a tamponat cu autovehiculul de model Toyota Prado TXL cu n/î C PI 070, condus de cet. Caranfil Victor, care direct după tamponare s-a inversat și s-a ciocnit cu automobilul de model VW Passat cu n/î AAI 597.

În baza procesului-verbal cu privire la **contravenție** nr. MAI04 637885 din **17.05.2019** vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut cet. Melnic Ruslan.

În baza cererii cet. Caranfil Victor privind constatarea pagubei și achitarea despăgubirii de asigurare adresată Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A., **a fost deschis** dosarul de daună nr. 711/10-2019CH/RCA la 17 octombrie 2019.

La 21 octombrie 2019, a fost întocmit procesul verbal de constatare a pagubelor în scopul examinării vehiculului Toyota Land Cruiser Prado n/î C PI 070, la mențiunea pct.2 *prin examinarea autovehiculului avariat, au fost stabilite următoarele: La momentul examinării automobilul a fost prezentat deja reparat, părțile semnatare persoana păgubită Dan LEONTII reprezentantul Reclamantului Victor CARANFIL și Sergiu OPREA, inginerul-expert a Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A.*

Confrom art. 20 alin. (6) al Legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto „*persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure, în termen de 5 zile lucrătoare, accesul asigurătorului sau al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor*”, însă d-nul Caranfil Victor a prezentat asigurătorului spre **examinare automobilul deja reparat**, ceea ce face **imposibil** de a determina întinderea reală a daunei pricinuite.

Confrom art. 20 alin. (7) al Legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto „*Dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin.(6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare*”.

În circumstanțele enunțate mai sus, Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. i-a comunicat persoanei păgubite despre imposibilitatea soluționării cererii cu privire la achitarea despăgubirii de asigurare, **deoarece prin prezentarea automobilului spre examinare deja reparat s-a făcut imposibil de a stabili de**

Asigurătorul de răspundere civilă auto - întinderea reală a pagubei pricinuite în urma accidentului rutier din data de 14.05.2019.

Mai mult ca atât, **nu sunt opozabile soluțiile tehnice ale altor entități**, or, constatarea se face **individual de fiecare Asigurător, împreună cu persoana păgubită și vinovată.**

În ceea ce privește stabilirea prejudiciului în baza procesului-verbal de constatare a pagubelor întocmit de un alt asigurător, cet. Caranfil Victor pe parcursul examinării dosarului de daune **nu a prezentat un astfel de document**, ci a **anexat la dosarul de daune doar** Actul de Examinare cu nr.1077/05A din 21.05.2019 eliberat de „Expertauto-Plus” SRL în care se **pretinde** suma de 290 707,06 MDL, suma pretinsă pentru recondiționarea autovehiculului de model Toyota Prado TXL cu n/î C PI 070.

Din hotărârea emisă la 20 ianuarie 2021, se constată că:

Extras:

Referitor la obiecțiile asupra raportului de expertiză judiciară nr. 2169-2172, Transelit a obiectat invocând că nu sunt de acord cu aprecierea costului reparației unității de transport pe motiv că nu deține laborator de expertize ... pîrîtul nu a prezentat nici o probă care ar confirma cele invocate.

În vederea combaterii pretinselor argumente din Hotărâre.

Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. **a prezentat** la Raportul de expertiză judiciară nr. 2169-2172 din 23 septembrie 2020 emis de Centrul Național de Expertize Judiciare **obiecții și actele necesare motivelor invocate.**

Obiecții asupra metodicii de apreciere a costului de reparație a unității de transport.

Din materialele Raportul de expertiză judiciară nr. 2169-2172 din 23 septembrie 2020 emis de Centrul Național de Expertize Judiciare se constată, că – *metodica de apreciere a costului de reparație a unităților de transport nu prevede metoda de apreciere a defectelor conform fotografiilor.*

Totuși expertul judiciar decide asupra comasării obiectivelor 1,2,4 și se expune asupra prejudiciului cu defectele constatate în procesele verbale emise de Asterra Group și Claims Autotest SRL stabilind un prejudiciu de 309 025 lei, pretinsul prejudiciu în baza fotografiilor (pag. 3 a raportului, alin. I).

Obiecții asupra legalității Raportului de expertiză judiciară nr. 2169-2172 din 23 septembrie 2020.

Potrivit Centrului Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC) fiind o instituție publică, monitorizată de organul de specialitate al administrației publice centrale responsabil de infrastructura calității, constituit în baza **Legii nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.**

Se constată:

Centrul Național de Expertize Judiciare **nu deține Laborator de Expertize Judiciare în cazul celor merceologice.**

Or. În raportul de expertiză judiciară nr. 2169-2172 din 23 septembrie 2020 emis de Centrul Național de Expertize Judiciare se menționează că raportul de expertiză a fost emis în Laboratorul de expertize judiciare merceologice, fapt care pune la îndoială legalitatea acestuia.

În concluzie: Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. a prezentat certificatul de acreditare nr. LÎ-114 și anexa din 31 iulie 2020.

Din hotărârea emisă la 20 ianuarie 2021, se constată că, Extras:

Conform art. 17, alin. (2) din Legea nr. 407 – asiguratorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă, precum că are dreptul la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului.

Obiectul sesizării la Înalta Curte.

Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. constată că instanța de fond nu a argumentat cum poate acționa dreptul de regres în cazul din speță, o dată ce în art. 29 din Legea nr. 414-XVI acest drept de regres nu este reglementat, și de nici o altă lege.

Mai mult ca atât, art. 17 alin. (2) din Legea nr. 407-XVI cu privire la asigurări (articol. abrogat la 01 ianuarie 2020) din 21 decembrie 2006 intră în contradicție cu art. 20 alin. (6) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006.

Constatăm că, având în vedere natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât în privința actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă în raporturile juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (Hotărârea Curții Constituționale nr. 34 din 08.12.2017, § 27).

Relevanța jurisprudenței constituționale - în situațiile în care prevederea contestată nu mai este în vigoare, ea poate face, totuși, obiect al unei excepții de neconstituționalitate, atunci când prejudiciile care i-au fost aduse persoanei prin efectele sale nu au fost redresate până în prezent și când problema ține de competența Curții Constituționale (Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9.02.2016, § 73; Decizia Curții Constituționale nr. 57 din 11.06.2018, § 16).

Astfel, modificarea sau abrogarea ulterioară a dispoziției contestate nu face să dispară eventuala încălcare a drepturilor și a libertăților garantate de Constituție.

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Conform art. 26 din Constituție - Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 55 Exercițarea drepturilor și a libertăților

Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.

Articolul 135 Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

Extras Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.

Articolul 17. Refuzul de a plăti despăgubirea de asigurare.

(1) Asigurătorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri în cazul:

a) producerii de pagube ca urmare a unor acțiuni intenționate ale asiguratului sau ale beneficiarului, orientate spre provocarea sau facilitarea producerii evenimentului asigurat, cu excepția acțiunilor de îndeplinire a datoriei civice sau de apărare a vieții, sănătății, onoarei și demnității;

b) producerii de pagube ca urmare a unei infracțiuni intenționate comise de asigurat sau beneficiar, legate direct de producerea evenimentului asigurat;

c) comunicării intenționate de informații false către asigurător sau necomunicării datelor, cunoscute de asigurat, ce vizează interesele de asigurare dacă circumstanțele tănuite se află în raport de cauzalitate cu producerea evenimentului asigurat;

d) unor alte evenimente prevăzute de legislație.

(2) Asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile

prevăzute la alin.(1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului.

De fapt, motivul de regres nu poate fi exercitat prin nici o metodă legală, deoarece art. 29 din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nu prevede un motiv de regres, cum este indicat supra.

Extras – Art. 29. Acțiunea de regres din Legea nr. Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Asigurătorul are dreptul să înainteze acțiune de regres persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor atunci când:

- a) *accidentul a fost produs cu intenție;*
- b) *în momentul producerii accidentului, autovehiculul era condus în stare de ebrietate sau sub influența stupefiantelor sau utilizatorul autovehiculului nu a fost supus, în cazurile prevăzute de legislație și din motive imputabile acestuia, cu excepția cazului prevăzut la art. 181 alin. (7), testării alcoolscopice ori, după caz, examinării medicale, în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii acesteia și/sau recoltării probelor biologice în cadrul acestei examinări medicale;*
- c) *persoana răspunzătoare de producerea accidentului conducea autovehiculul fără permis de conducere, cu încălcarea regulilor privind permisul de conducere, sau în decursul termenului de aplicare a măsurii de siguranță privind ridicarea provizorie a permisului de conducere;*
- d) *persoana răspunzătoare de producerea accidentului nu este inclusă în contractul de asigurare încheiat între proprietarul sau utilizatorul autovehiculului și asigurătorul de răspundere civilă auto, cu excepția situației prevăzute la art.8 alin.(2) lit.b);*
- e) *contrar prevederilor legale care reglementează circulația rutieră pe drumurile naționale și cele locale, persoana răspunzătoare de producerea accidentului a părăsit locul lui;*
- f) *utilizatorul autovehiculului nu dispune de certificat de revizie tehnică la momentul producerii accidentului;*
- g) *accidentul a avut loc din vina autorului unei infracțiuni, care încearcă să fugă de urmărire;*
- h) *asiguratul sau utilizatorul autovehiculului nu respectă prevederile art. 18 alin. (1) lit. c), e) și f), pentru cheltuielile suplimentare aferente neîndeplinirii prevederilor menționate.*

Extras Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Articolul 20. Drepturile și obligațiile persoanei păgubite

(6) *Persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure, în termenul specificat la art.19 alin.(1) lit.c), accesul asigurătorului sau al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor.*

(7) *Dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin.(6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.*

Relevanța recomandărilor Curții Supreme de Justiție

Chiar și din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto nr. 11 din 16.12.2013 reiese că:

Deschiderea dosarului de daune și întocmirea procesului-verbal de constatare a pagubelor, atît în cazul asigurării CASCO, cît și în cazul asigurării obligatorie de răspundere civilă auto, **constituie condiții obligatorii pentru asigurator**, acesta nefiind în drept să refuze în efectuarea acestor proceduri.

Pentru contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, legea prevede expres termene speciale în cadrul cărora asiguratorul urmează să examineze bunurile avariate și să încheie procesul-verbal de constatare a pagubelor (art.19 alin.(1) lit.c) din Legea nr.414-XVI).

În toate cazurile, persoana păgubită este obligată să asigure accesul asiguratorului sau reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul pentru constatarea sau întinderea pagubelor și întocmirea dosarului de daune.

În acest sens, în cazul în care păgubitul nu a asigurat în termen de 5 zile accesul persoanelor menționate la bunul avariat, **asiguratorul este absolvit de la plata despăgubirilor** (art.20 alin.(6) și (7) din Legea nr.414-VI). Concomitent, Legea nr.414-XVI, la art.21 alin.(2) prevede dreptul persoanei păgubite de a solicita experților independenți constatarea pagubelor, fără a prezenta asiguratorului bunurile avariate, dacă asiguratorul nu a întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor în termen de 5 zile lucrătoare de la data notificării despre producerea evenimentului asigurat/accidentului de circulație.

Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări **este lege generală în raport cu** Legea nr.414-XVI care este lege specială, aplicabilă speței examinate în cadrul Curții de Apel Bălți.

Respect, art. 17 alin. (2) din Legea nr. 407-XVI cu privire la asigurări - **este în contradicție cu prevederile** art. 20 alin (6) – (7) a Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care statuează expres motivul **exonerării de la plata despăgubirii de asigurare.**

Înlăturarea de la aplicare a legii generale ori de câte ori există o dispoziție specială într-o materie dată, **nu trebuie să fie expresă, fiind de la sine înțeleasă**, întrucât este consecința directă a principiului - *specialia generalibus derogant*.

Astfel alin. 2 art. 17 din Legea 407-XVI duce în eroare justițiabilii și instanțele de judecată, la aplicarea corectă a legii, **ori legea trebuie să fie accesibilă**, clară și explicită, însă aceasta permite o interpretare diferită decât ceea ce prevede legea specială (Legea nr.414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule).

Or, egalitatea în fața legii este unul dintre principiile de bază ale liberalismului și a interpretării legii în situația litigioasă ce face obiect al prezentei sesizări.

Acest principiu rezultă din întrebările importante și complexe referitoare la egalitate, echitate și justiție, or, interpretarea diferită a legii de către instanțele de judecată în spețe diferite aduc o atingere gravă a dreptului egalității în fața legii.

Așadar, **constatăm existența** incertitudinii și o lipsă de coerență în realizarea scopurilor de către legislator. Pe de o parte, acesta afirmă scopul **exonerării de la plata** despăgubirii de asigurare, iar pe de altă parte, **exclde prin interzicerea în refuzul** în achitarea despăgubirii de asigurare în cadrul

asigurării de răspundere civilă. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție, urmează să fie una echitabilă pentru părțile în proces.

Extras Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.

Articolul 17. Refuzul de a plăti despăgubirea de asigurare.

(1) Asigurătorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri în cazul:

- a) *producerii de pagube ca urmare a unor acțiuni intenționate ale asiguratului sau ale beneficiarului, orientate spre provocarea sau facilitarea producerii evenimentului asigurat, cu excepția acțiunilor de îndeplinire a datoriei civice sau de apărare a vieții, sănătății, onoarei și demnității;*
- b) *producerii de pagube ca urmare a unei infracțiuni intenționate comise de asigurat sau beneficiar, legate direct de producerea evenimentului asigurat;*
- c) *comunicării intenționate de informații false către asigurător sau necomunicării datelor, cunoscute de asigurat, ce vizează interesele de asigurare dacă circumstanțele tănuite se află în raport de cauzalitate cu producerea evenimentului asigurat;*
- d) *unor alte evenimente prevăzute de legislație.*

(2) Asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la alin.(1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului.

Extras Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Articolul 20. Drepturile și obligațiile persoanei păgubite

(6) *Persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure, în termenul specificat la art.19 alin.(1) lit.c), accesul asigurătorului sau al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor.*

(7) *Dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin.(6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.*

Conform art. 20 din Constituție - Accesul liber la justiție

(1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.*

(2) *Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.*

Conform art. 55 din Constituție - Exercițarea drepturilor și a libertăților - Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.

Conform art. 4 din Constituție - Drepturile și libertățile omului - Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația

Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. În alin. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Prin art. 17, alin. (2) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări constituie o prevedere **inexactă și contradictorie**, or, o dată ce prevederile art. 20, alin (6) – (7) Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, **statuează expres motivul** exonerării de la plata despăgubirii de asigurare.

Cerințele autorului sesizării.

Urmare celor expuse, în temeiul art. 135, alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

SOLICITĂM.

- (i) **Admiterea** prezentei sesizări spre examinare;
- (ii) **Exercitarea controlului** constituționalității asupra alin. (2) art. 17 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, dacă prin aceasta o companie de asigurare este obligată să achite despăgubirea de asigurare, o dată ce prin legea specială este exonerată (Asigurător) prin prisma art. 20 alin. (6) și (7) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, la plata despăgubirii de asigurare.
- (iii) **Declararea neconstituționalității** alin. (2) art. 17 din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, citat deschis – „alin. (2) Asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la alin. (1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului” citat închis.

Declar că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte _____

Din numele Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A.

Sergiu COSTIN, _____
 Șef Secția Juridică, Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A.

Curtea de Apel Bălți
ÎN C H E I E R E

07 septembrie 2021

mun. Bălți

Colegiul Civil și de contencios administrative în componența:

Președintele ședinței, judecătorul Stela Procopciuc,

Judecătorii Natalia Chircu, Elena Grumeza,

Grefier Valentin Ioniță,

examinând în ședință publică cererea formulată de Î.M. C.I.A "Transelit" S.A privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul examinării cererii de apel declarate de Î.M. C.I.A "Transelit" S.A împotriva hotărârii judecătoreiei Edineț, sediul Dondușeni din 20 ianuarie 2021 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Victor Caranfil către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, intervenienți accesorii SRL "Pad RTL", Ruslan Melnic privind încasarea prejudiciului material penalităților și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

1. La 20 martie 2020 reclamantul Victor Caranfil a înaintat cerere de chemare în judecată către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A., intervenienți accesorii SRL "Pad RTL", Ruslan Melnic prin care a solicitat:
 - ✓ încasarea prejudiciului material în sumă de 290 707, 06 MDL;
 - ✓ încasarea penalității în mărime de 22 675, 15 MDL;
 - ✓ încasarea cheltuielilor de judecată.
2. Prin hotărârea Judecătoreiei Edineț, sediul Dondușeni din 20 ianuarie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de Victor Caranfil către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, intervenienți accesorii SRL "Pad RTL", Ruslan Melnic privind încasarea prejudiciului material penalităților și cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial. S-a încasat de la Î.M. C.I.A "Transelit" S.A în beneficiul lui Victor Caranfil prejudiciul material în mărime de 290 707, 06 lei, penalitatea în mărime de 22675, 15 lei și cheltuielile de judecată constituie din 9401, 47 lei cu titlu de taxă de stat și 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.
3. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii judecătoreiei Edineț, sediul Dondușeni din 20 ianuarie 2021, apelantul Î.M. C.I.A "Transelit" S.A a contestat-o la cu apel la 17 februarie 2021 (f.d. 180-184, Vol.I)
4. Prin încheierea Colegiului civil al Curții de Apel Bălți din 16 aprilie 2021 nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Î.M. C.I.A "Transelit" S.A și s-a acordat termen apelantului pentru prezentarea cererii de apel motivate și a bonului plății taxei de stat.
5. La data de 03 aprilie 2021, Î.M. C.I.A "Transelit" S.A a depus bonului plății taxei de stat și cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea hotărârii contestate cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare, sau emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie respinsă.
6. Prin Încheierea Curții de Apel Bălți din 05 mai 2021 s-a acceptat apelul spre examinare la Curtea de Apel Bălți cu intentarea procedurii de apel și s-a stabilit

ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare pentru 08 iunie 2021, ora 11⁴⁵ (f.d. 234, vol. I)

7. La 06 septembrie 2021 apelantul Î.M. C.I.A "Transelit" S.A în persoana reprezentantului Sergiu Costin a depus în instanța de apel cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 17 alin.2, din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, invocând următoarele :
8. Prin hotărârea Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni din 20 ianuarie 2021, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Victor Caranfil către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, și s-a încasat de la Î.M. C.I.A "Transelit" S.A prejudiciul material în mărime de 290 707, 06 lei, penalitatea în mărime de 22 675, 15 lei și cheltuielile de judecată constituie din 9401, 47 lei cu titlu de taxă de stat și 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.
9. Evenimentele cauzei examinate - La 14.05.2019 în mun. Chișinău s-a produs accidentul rutier în rezultatul căruia automobilul de model Toyota Prius cu n/î YSX 105, condus de cet. Melnic Ruslan, care s-a tamponat cu autovehiculul de model Toyota Prado TXL cu n/î C PI 070, condus de cet. Caranfil Victor, care direct după tamponare s-a inversat și s-a ciocnit cu automobilul de model VW Passat cu n/î A Al 597. În baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04 637885 din 17.05.2019 vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut cet, Melnic Ruslan. În baza cererii cet. Caranfil Victor privind constatarea pagubei și achitarea despăgubirii de asigurare adresată Î.M. C.I.A, „TRANSELIT” S.A., a fost deschis dosarul de daună nr. 711/10-2019CII RCA la 17 octombrie 2019. La 21 octombrie 2019, a fost întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor în scopul examinării vehiculului Toyota Land Cruiser Prado n/î C PI 070, la mențiunea pct.2 prin examinarea autovehiculului avariat, au fost stabilite următoarele: La momentul examinării automobilul a fost prezentat deja reparat, părțile semnatare persoana păgubită Dan Leontii, reprezentantul reclamantului Victor Carnafil și Sergiu Oprea, inginerul-expert a Î.M. C.I.A. „TRANSELIT” S.A. Astfel, Î.M. C.I.A "Transelit" S.A a comunicat persoanei păgubite despre imposibilitatea soluționării cererii cu privire la achitarea despăgubirii de asigurare, deoarece prin prezentarea automobilului spre examinare deja reparat s-a făcut imposibil de stabilit întinderea reală a pagubei pricinuite în urma accidentului rutier din 14.05.2019.
10. În acest sens apelantul a invocat că, Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări este lege generală în raport cu Legea nr. 414-XVI care este lege specială, aplicabilă speței examinate în cadrul Curții de Apel Bălți.
11. Legile nominalizate:
 - ✓ Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, art. 20 alin. 6) "*persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure în termen de 5 zile lucrătoare accesul asiguratorului sa al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicol, astfel încât asiguratorul să dispună de posibilitatea de a constatat întinderea reală a pagubelor.*"
 - ✓ Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, art. 20 alin. 7) "*dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația revăzută la alin. 6 și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către*

asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare."

- ✓ Legea nr. 407 din 21.12.2006 "Cu privire la asigurări" art. 17 alin.2) "*asiguratul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la alin.(1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului."*
12. Prin urmare susține apelantul că, art. 17 alin.2) din Legea nr. 407-XVI cu privire la asigurări, prin care o companie de asigurare este obligată să achite despăgubirea de asigurare-este în contradicție cu prevederile art. 20 alin. 6), 7) al Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, care statuează expres motivul exonerării de la plata despăgubirii de asigurare.
13. Apelantul susține că, având în vedere condițiile stabilite de Curtea Constituțională la ridicarea excepției de neconstituționalitate, este necesară sesizarea Curții în vederea controlului de constituționalitate a art. 17 alin.2, din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.
14. Analizând solicitarea formulată de către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A în persoana reprezentantului Sergiu Costin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de o admite, din următoarele motive.
15. În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.
16. Alin.2 al art. 12¹ CPC prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
 - b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
17. În conformitate cu prevederile art. 12¹, alin.3, 4, 5 CPC ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. (4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.
18. Conform paragrafului 82 din hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții

- Constituționale, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
19. În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.
20. Colegiul constată că în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.
21. Astfel, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, și anume art. 17 alin. 2, din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, iar excepția este ridicată de către o parte în proces, și anume de apelantul-pârât Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile invocate de partea numită, motive din care cererea înaintată de Î.M. C.I.A "Transelit" S.A urmează a fi admisă.
22. Or, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor indicate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.
23. Cu referire la acest aspect, Colegiul subliniază că obiectul apelului cu care a fost sesizată instanța de apel îl constituie Hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 20 ianuarie 2021 de admitere parțială a cererii de chemare în judecată formulată de Victor Caranfil către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, intervenienți accesorii SRL "Pad RTL", Ruslan Melnic privind încasarea prejudiciului material penalităților și cheltuielilor de judecată Victor Caranfil către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A, intervenienți accesorii SRL "Pad RTL", Ruslan Melnic privind încasarea prejudiciului material penalităților și cheltuielilor de judecată.
24. Prin urmare, Colegiul Curții de Apel Bălți apreciază că prevederile legale a căror control constituțional se solicită de către apelant sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății.
25. Din considerentele enunțate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
26. În conformitate cu art. 12/1, 269-270, Cod de procedură civilă, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți

d i s p u n e:

Admite cererea înaintată de Î.M. C.I.A "Transelit" S.A privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 17 alin.2, din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, fiind raportate la alte norme după cum urmează :

- art. 20 alin. 6) din Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto „*persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure în termen de 5 zile lucrătoare accesul asiguratorului sa al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asiguratorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor.*”
- art. 20 alin. 7) din Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto „*dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația revăzută la alin. 6 și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurator a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.*”

Se remite Curții Constituționale sesizarea depusă de către Î.M. C.I.A "Transelit" S.A de ridicare a excepției de neconstituționalitate pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

judecător

Stela Procopciuc

Judecătorii

Natalia Chircu

Elena Grumeza

